

СОВЕТ КИЛЬДЕЕВСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЕРХНЕУСЛОНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

Ул. Советская, д.7, а. Ижевск,
422577

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЮГАРЫ ОСЛАН
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫҢ
КИЛДИ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

Тел: (84379) 30-1-49, факс: (84379) 30-1-48

РЕШЕНИЕ

18.06.2021

КАРАР

9-58

Тел: (84379) 30-1-48, факс: (84379) 30-1-48
с. Кильдеево

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы
Килди авыл жирлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү,
фикер алышу һәм карау тәртибен раслау турында

"Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары
турында" 2003нче елның бнчы октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26нчы
статьясы нигезендә, Югары Ослан муниципаль районы Килди авыл жирлеге Уставына
таянып,

Татарстан Республикасы
Югары Ослан муниципаль районы
Килди авыл жирлеге Советы
каrar итте:

1.Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Килди авыл
жирлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу һәм карау
тәртибен расларга.

2.Әлеге карарны Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми
порталында һәм Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.

3.Әлеге карарның үтәлешен Югары Ослан муниципаль районы Килди авыл
жирлеге Советының социаль-мәдәни мәсьәләләр, законлылык һәм хокук тәртибе буенча
даими комиссиясенә йөкләргә.

Совет рәисе,
Югары Ослан муниципаль районы
Килди авыл жирлеге башлыгы

В.М.Бурдин

Югары Ослан муниципаль районы
Килди авыл жирлеге
Советының 2021нче елның 18нче июненнән
9-58нче номерлы карарына
1нче кушымта

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы
Килди авыл жирлегендә инициативалы проектлар тәкъдим итү, кертү,
фикер алышу һәм карау тәртибе

1 Бүлек. Гомуми нигезләмәләр

Статья 1. Әлеге Тәртипне җайга салу предметы

Әлеге Тәртип Россия Федерациясе Конституциясе, "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003нче елның 6нчы октябрена 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Югары Ослан муниципаль районы Килди авыл жирлеге Уставы нигезендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алу белән бәйләү рәвештә барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрне җайга сала.

Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбенә финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициативалы проектларны кертү, фикер алышу, карау һәм сайлап алу белән бәйләү мөнәсәбәтләргә карата, әгәр Татарстан Республикасы законында һәм (яисә) башка норматив хокукый актында һәм алар нигезендә кабул ителгән Югары Ослан муниципаль районы Килди авыл жирлеге Советы карарларында башкасы каралмаган булса, әлеге Тәртип нигезләмәләре кулланылмый.

Статья 2. Инициативалы проектлар

Әлеге Тәртиптә инициативалы проект буларак, Килди авыл жирлеге (алга таба - Авыл жирлеге) халкының җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яки җирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча беренчел әһәмияткә ия булган чараларны гамәлгә ашыру турындагы тәкъдимне аңлашыла.

Инициативалы проект үз эченә түбәндәге мәгълүматларны алырга тиеш:

1) җирлектә яисә аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблемаларны тасвирлау;

2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;

3) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрне) тасвирлау;

4) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чыгымнарны алдан исәпләү;

5) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның планлаштырылган сроклары;

6) әлеге проектны тормышка ашыруда кызыксынган затларның планлаштырылган (мөмкин) финанс, мөлкәт һәм (яки) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;

7) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен, планлаштырылган инициатив түләүләр күләменнән тыш, әлеге акчалардан файдалану күздә тотылган очракта, җирлек бюджеты акчалары күләменә күрсәтмә;

8) әлеге Тәртіпнең 3 статьясы нигезендә аның чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак жирлек территориясенә яисә аның өлешенә күрсәтмә;

Инициативалы проект үз эченә әлеге статьяның 2 өлешендә каралган белешмәләрне ала, инициатор карары буенча график һәм (яки) таблица материаллары кушылырга мөмкин.

Статья 3 Халык мәнфәгатьләрендә инициатив проектлар гамәлгә ашырыла ала торган территорияне билгеләү

Инициативалы проектлар жирлек халык мәнфәгатьләрендә, шулай ук түбәндәге территорияләрдә яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә тормышка ашырылырга мөмкин:

9) күп фатирлы йортның подъезды;

10) күпфатирлы йорт;

11) бер төркем күпфатирлы йортлар һәм (яки) торак йортлар (шул исәптән урам, квартал яки башка элемент планлаштыру структурасы);

12) торак микрорайон;

13) торак микрорайоннар төркеме;

14) торак пункт;

15) торак пунктлар төркеме;

16) жирлек.

Жирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне (жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне) хәл итү буенча инициатив проектларны гамәлгә ашыру һәм (яисә) аерым муниципаль программалар чараларын үтәү максатларында жирлек Башкарма комитеты карары (шул исәптән муниципаль программаны раслау турындагы карар) белән жирлек территориясен (округ) бер өлешкә бүлү каралырга мөмкин. Күрсәтелгән очракта инициативалы проектлар Жирлек территориясенә (округ) тиешле өлешә чикләрендә тәкъдим ителә, тикшерелә һәм гамәлгә ашырыла.

2 Бүлек. Инициативалы проектларны тәкъдим итү һәм фикер алышу

Статья 4 Проектның инициаторлары

Инициативалы проектны кертү турындагы инициатива белән чыгыш ясарга хокуклы:

17) уналты яшкә житкән һәм Жирлек территориясендә яшәүче кимендә ун граждандан торган инициатив төркем (алга таба-инициатив төркем);

18) территориаль ижтимагый үзидарә органнары;

19) авыл жирлегә старостасы;

20) жирле ижтимагый берләшмәләр яисә ижтимагый берләшмәләрнең жирле бүлекчеләре, башлангыч профсоюз оешмалары, торак милекчеләре ширкәтләре, бакчачылык яки яшелчәчелек коммерцияле булмаган ширкәтләре.

Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән затлар (алга таба-проект инициаторлары):

21) инициативалы проект әзерлиләр;

22) инициативалы проект турында фикер алышуну оештыралар яисә әлеге бүлек нигезләмәләре нигезендә инициативалы проектка ярдәм итү турындагы мәсьәлә буенча гражданданнар фикерен ачыклауны тәэмин итәләр;

23) Жирлек Башкарма комитетына инициативалы проект кертәләр;

24) инициативалы проектны гамәлгә ашыруны тикшерүдә катнашалар;

25) башка хокукларны гамәлгә ашыралар һәм әлеге Тәртіптә һәм аның нигезендә кабул ителгән башка норматив хокукый актларда билгеләнгән вазыйфаларны үтиләр.

Инициатив төркем төзү һәм аның әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар кабул итүе беркетмә белән рәсмиләштерелә.

Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар территорияль ижтимагый үзидарә органнары булган проект инициаторлары тарафыннан территорияль ижтимагый үзидарә уставы нигезендә кабул ителә.

Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар ижтимагый берләшмәләр булган проект инициаторлары тарафыннан аларны гамәлгә кую документлары нигезендә кабул ителә.

Статья 3. Инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданның фикерен ачыклау

Инициативалы проект алар мәнфәгатьләрендә инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган авыл жирлеге халкы яисә аның бер өлешендә яшәүчеләр тарафыннан якланырга тиеш.

Проект инициаторы гражданның инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча фикерен түбәндәге формаларда ачыклауны оештыра:

- 1) гражданның жыенында инициативалы проектны карау;
- 2) территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданның жыелышында яки конференциясендә инициативалы проектны карау, шул исәптән гражданның жыелышында яки конференциясендә;
- 3) гражданның сораштыру үткәру;
- 4) инициативалы проектка ярдәм итү өчен гражданның имзаларын жыю.

Проект инициаторы инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданның фикерен ачыклауның берничә формасыннан файдалану турында Карар кабул итәргә хокуклы.

Статья 4. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның жыены

Инициативалы проектны (алга таба – жыен) күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданның жыены проект инициаторы мөрәжәгәте нигезендә жирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә.

Жыен үткәру турында проект инициаторының мөрәжәгатендә күрсәтелә:

- 1) проект инициаторы (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, яшәу яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пунктының исеме, чара проектының башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны турында белешмәләр);
- 2) инициативалы проект турында мәгълүмат;
- 3) инициатив проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча авыл жирлеге Башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларның фамилияләре, исемнәре, телефон номерлары;
- 4) жыенның датасы, вакыты һәм урыны турында тәкъдимнәр.

Жыен жирлек уставы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Жыен үткәру турында берничә үтенечнамә килгән очракта, бер жыенда берничә инициатив проектны карау мөмкин.

Статья 5. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның жыелышы

Инициативалы проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның жыелышы (алга таба – жыелыш) проект инициаторы карары белән билгеләнә һәм үткәрелә.

Жыелыш авыл жирлеге территориясе өлешендә үткәрелә, анда яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә инициатив проектны тормышка ашыру планлаштырыла. Әгәр дә бу

проектны тормышка ашыру жирлек халкы мәнфәгатләрәндә планлаштырыла икән, жирлек территориясенәң төрлө өлешләрәндә берничә жыелыш үткәреләргә мөмкин.

Жыелышта унтугуз яшькә житкән тиешле территориядә яшәүчеләр катнаша ала.

1. Жыелыш үткәреләргә мөмкин:

1) көндәзгә формада-көн тәртибәндәгә мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү өчен халыкның уртақ булу рәвешәндә;

2) көндәзгә-читтән торып – көн тәртибәндәгә мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү мөмкинлеген, шулай ук жыелыш үткәрү турындагы хәбәрдә яки "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чәлтәрәндәгә сайтны кулланып тавыш бирү (алга таба – махсуслаштырылган сайт) адресы буенча халык карарларын билгеләнгән вакытка яки урынга тапшыру мөмкинлеген күздә тоткан формада.

Бер жыелышта берничә инициативалы проектны карау мөмкин. Әлегә очракта жыелышны оештыру һәм үткәрү буенча хокуклар һәм бурычлар проектлар инициаторлары белән бергә гәмәлгә ашырыла.

Жыелыш үткәрү, документлар әзерләү һәм жибәрү буенча чыгымнарны проект инициаторы башкара.

Жирлек Башкарма комитеты проект инициаторына жыелышны үткәрүдә ярдәм итә, шул исәптән аны үткәрү өчен бушлай бина бирә. Жирлек Башкарма комитеты карары белән жыелышлар үткәрү өчен бирелә торган бүлмәләр исемлегә билгеләнергә мөмкин.

Жыелышта катнашырга хокуклы гражданныр саныннан кимәндә өчтән бер өлешә катнашса, жыелыш хокуклы дип санала.

Статья 6. Жыелышка әзерлек

Жыелыш үткәрү турында проект инициаторының карарында күрсәтелә:

1) фикер алышу өчен жыелыш үткәрелә торган инициативалы проект;

2) жыелышны үткәрү формасы (көндәзгә яки көндәзгә-читтән торып);

3) жыелышның көн тәртибә, ә жыелышны көндәзгә-читтән торып үткәргән очракта халык тавыш бирүләрен уздыру планлаштырыла торган мәсьәләләр;

4) жыелышны үткәрү датасы, вакыты, урыны, ә жыелышны көндәзгә-читтән торып уздырган очракта – шулай ук тавышка куелган мәсьәләләр буенча халык карарларын кабул итү тәмамлану датасы һәм мондый карарлар тапшырылырга тиешле урын яки адрес, яисә тавышка куелган мәсьәләләр буенча халыкны тавыш бирү өчен махсус сайттан файдалану турында Карар кабул итү вакыты;

5) жыелышта катнашучыларның яки жыелышны көндәзгә-читтән торып үткәргән очракта көн тәртибәндәгә мәсьәләләр буенча фикер алышуларда катнашучыларның фаразланган саны;

6) жыелыш үткәрелә торган территориядә яшәүчеләргә аны үткәрү турында хәбәр итү ысуллары;

Проект инициаторы жирлек Башкарма комитетына жыелышны үткәрү турында 10 көннән дә соңга калмыйча язма хәбәр жибәрә.

Жыелыш үткәрү турында хәбәрнамәдә күрсәтелә:

7) проект инициаторы (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, яшәү яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пунктының исеме, чара проектының башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны турында белешмәләр);

8) әлегә статьяның 1 өлешәндә каралган белешмәләр;

9) жыелышны оештыру һәм үткәрү буенча күрсәтмә функцияләр башкарырга вәкаләтлә затларның фамилияләре, исемнәре, телефон номерлары;

10) жыелышны үткөрүдө ярдөм итү, шул исәптән жыелышны үткөрү өчен бина бирү (жыелышны көндөзгө-читтән торып үткөргөн очракта) һәм (яки) тавышка куелган мәсьәләләр буенча халык тавыш бирү өчен махсус сайттан файдалану турында үтенеч.

Жыелышны үткөрү турында белдерү проектның инициаторы һәм аны оештыру һәм үткөрү буенча боеру функцияләрен башкарырга вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана. Инициатив төркем исемнән жыелышны үткөрү турында хәбәрнамә инициатив төркем тарафыннан аны оештыру һәм үткөрү буенча боеру функцияләрен үтөргө вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана.

Жыелышны үткөрү өчен бина бирү турындагы үтенеч булганда, жирлек Башкарма комитеты хәбәрнамә кәргән көннән өч көн эчендә проект инициаторына бина бирү мөмкинлеге турында хәбәр итә яки жыелыш үткөрү урынын һәм (яки) датасын һәм вакытын үзгәртөргө тәкъдим итә. Проект инициаторы әлеге тәкъдим алынганнан соң өч көн эчендә жыелышны үткөрү урынын һәм (яки) вакытын үзгәртүгә ризалык яки ризалашмау турында хәбәр итөргө тиеш.

Авыл жирлегә Башкарма комитеты жыелыш үткөрү, шул исәптән инициативалы проект белән танышу тәртибе турында мәгълүматны "Интернет" мәгълүмати-телекоммуникация челтөрендә Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыра:

11) жыелыш үткөрү турында хәбәрнамә кәргән көннән өч көн эчендә;

12) проект инициаторының жыелыш үткөрү урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртү турындагы тәкъдим белән ризалыгы алынганнан соң ике көннән дә соңга калмыйча (жыелышны көндөзгө-читтән торып уздырганда).

Жирлекнең Башкарма комитеты, жыелыш үткөрүдә ярдөм итү проекты инициаторына ярдөм итү максатыннан, вәкаләтле вәкил билгеләргө хокуклы. Вәкаләтле вәкилне билгеләү турында жирлек Башкарма комитеты алдан ук проект инициаторына хәбәр итә.

Статья 7. Жыелышны көндөзгө формада үткөрү тәртибе

Жыелыш башланганчы проект инициаторы жирлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана торган форма буенча исемлек төзү белән жыелышта катнашкан гражданның теркөүне тәэмин итә. Жыелышта катнашкан гражданның исемлегә жыелыш беркетмәсенә аерылгысыз өлешә булып тора.

Жыелышның көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча тавыш бирү тәртибе жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Жыелышның көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча карарлар жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

Жыелыш проект инициаторы вәкиле тарафыннан ачыла. Жыелышны алып бару өчен рәис һәм сәркатип сайлана.

Рәис жыелышны алып бара, көн тәртибендәгә сорауларны игълан итә, жыелышта катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жыелыш тарафыннан кабул ителгән карарларны формалаштыра, аларны тавышка куя, тавыш бирү нәтижеләрен игълан итә.

Сәркатип жыелыш беркетмәсен алып бара, анда жыелыш тарафыннан кабул ителгән барлык карарлар, алар буенча тавыш бирү нәтижеләре күрсәтелгән. Жыелыш беркетмәсенә жыелыш секретаре һәм рәисе кул куя.

Жыелыш беркетмәсендә күрсәтелә:

- 1) жыелышны үткөрү урыны һәм вакыты;
- 2) жыелышта катнашкан гражданның саны;
- 3) жыелыш рәисе һәм сәркәтибе турында яшәү урыны күрсәтелгән мәгълүмат;
- 4) жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтөлегә;
- 5) көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча кабул ителгән карарлар.

Статья 8. Жыелышны көндөзгө-читтән торып үткөрү тәртибе

Жыелышта көн тәртибендөгө мәсьәлөлөрне турыдан-туры карап тикшерү һәм тавышка куелган мәсьәлөлөр буенча карарлар кабул итү өлөгө Тәртипнең 9 статьясында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Турыдан-туры фикер алышуда катнашмаган затлар жыелышны үткөрү турында хәбәрдә күрсәтелгән, тавышка куелган мәсьәлөлөр буенча карарның ирекле язма рәвешендә рәсмиләштерелгән урынга яки адрес буенча жибәрергә хокуклы.

Көндөзгө-читтән торып үткөрөлә торган жыелышта катнашучылар булып, турыдан-туры фикер алышуда катнашкан затлар, шулай ук карарлар кабул итү тәмамланганчы алынган затлар санала.

Жыелышны үткөрү вакытында махсус сайттан файдаланып, көндөзгө-читтән торып уздырылган очракта, жыелышны үткөрү турында хәбәр урнаштыру һәм турыдан-туры фикер алышуда катнашмаган затларның тавыш бирүе дә көн тәртибе мәсьәлөләре буенча күрсәтелгән сайтта үткөрөлә.

Жыелышның көн тәртибе мәсьәлөләре буенча тавыш бирү махсус сайттан файдаланып, жыелыш үткөрөлә торган территориядә яшәүчеләр тарафыннан, "әйе", "каршы" яки "тыелып кылды" формулировкалары белән чагылдырылган көн тәртибендөгө һәр мәсьәлә буенча карар күрсәтү юлы белән башкарыла. Махсус сайтны кулланып тавыш бирүдә катнашучылар булып тавыш бирү датасына һәм вакытына кадәр электрон формада тавыш биргән кешеләр санала. Халыкны идентификацияләү Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы хисап язмасын кулланып башкарыла. Тавыш бирү аның башлану датасы һәм вакытыннан һәм тәмамлану датасы һәм вакытына кадәр тәнәфессез үткөрөлә.

Махсус сайтны кулланып тавыш бирү нәтижәләре беркетмә рәвешендә формалаштырыла һәм сайтта мондый тавыш бирү тәмамланганнан соң бер көн эчендә урнаштырыла. Расланган тавыш бирү беркетмәсе жириклек Башкарма комитеты проект инициаторына аларны формалаштырганнан соң өч көн эчендә жибәрә. Күрсәтелгән беркетмә жыелыш беркетмәсенә аерылгысыз өлеше булып тора.

Тавыш бирү тәмамланганнан соң, сораштыру юлы белән яки махсус сайтны кулланып, секретарь жыелыш беркетмәсен әзерли, аңа жыелыш секретаре һәм рәисе кул куя.

Көндөзгө-читтән торып уздырыла торган жыелыш беркетмәсендә күрсәтелә:

- 1) көндөзгө фикер алышу урыны һәм вакыты;
- 2) читтән торып тавыш бирү ысулы, аны башлау һәм тәмамлау датасы һәм вакыты;
- 3) жыелышта катнашкан гражданнар саны;
- 4) жыелыш рәисе һәм сәркәтибе турында яшәү урыны күрсәтелгән мәгълүмат;
- 5) жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлегә;
- 6) көн тәртибендөгө мәсьәлөләр буенча кабул ителгән карарлар һәм алар буенча тавыш бирү нәтижәләре.

Статья 9. Инициативалы проектларга ярдәм итү өчен гражданнар имзаларын жыю

Инициативалы проектларга ярдәм итү өчен гражданнар имзаларын жыю (алга таба – имзалар жыю) проектның инициаторы булып тора.

Инициативалы проектларга ярдәм итү өчен имзалар саны, инициатив төркем әгъзалары имзаларын да кертеп, 30 кешедән дә ким булмашка тиеш.

Имзалар жыю киләсе тәртиптә башкарыла:

- 1) имзалар аларны кул кую кәгазенә кертү юлы белән жыела, аның формасы авыл жириклегә Башкарма комитеты тарафыннан раслана;
- 2) кул кую кәгазендә инициатив проект күрсәтелә, аңа ярдәм йөзеннән имза жыю гамәлгә ашырыла;

3) язылу кәгазендә яшәүченең имзасы һәм аны кертү датасы куела. Имза һәм датасын, аны керткән кеше үз кулы белән куя. Имза кую кәгазендә куела торган кулланучы турында белешмәләр, имзалар жыючы зат үтенече буенча, кул кую кәгазенә кертелергә мөмкин. Әлеге мәгълүматлар кулъязма ысул белән генә кертелә, шул ук вакытта карандашны куллану рәхсәт ителми;

4) яшәүче бер үк инициативалы проектны яклап бер генә тапкыр имза куярга хокуклы;

5) һәр язылу кәгазе проект инициаторы вәкиле имзасы белән расланган булырга тиеш. Имза салу кәгазен имзалагач, имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле үз фамилиясен, исемен һәм атасының исемен, туган көнен, яшәу урыны адресын үз кулы белән күрсәтә, шулай ук үз имзасын һәм аны кертү датасын куя;

6) имзалар жыйганда кул кую кәгазен шәхси һәм әйләнештә тутыру рәхсәт ителә. Шул ук вакытта яклар имзаларның бердәм нумерациясе булган, ә имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле турында таныклыклар кул кую кәгазенә икенче ягында турыдан-туры яшәүченең соңгы имзасыннан соң куела;

7) имзалар жыйганда "Персональ мәгълүматлар турында" Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган һәр кешенең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалыгы алынырга тиеш.

Статья 10. Әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турында гражданның фикерләрен ачыклау өчен сораштыру үткәру

1. Әлеге инициативалы проектка (алга таба - сораштыру) ярдәм итү турында аларның фикерен ачыклау өчен гражданның сорашып белешү жирлек халкы инициативасы белән яисә инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган өлештә түбәндәге очракларда үткәрелә:

1) инициативалы проектны тулаем авыл жирлегә мәнфәгатьләрендә тормышка ашыру тәкъдим ителә;

2) инициативалы проектны авыл жирлегенә 1000 кешедән артык өлешендә яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә тормышка ашыру тәкъдим ителә.

Сораштыру билгеләү өчен проект инициаторы жирлек Советына гариза жиберә, анда күрсәтелә:

3) сораштыру үткәру тәкъдим ителгән инициативалы проект;

4) проект инициаторының тәкъдимнәре:

а) сораштыру үткәру датасы һәм сроклары турында;

б) сораштыру уздырганда тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган) мәсьәләне (мәсьәләләрне) формалаштыру турында;

в) сораштыру үткәру методикасы турында;

г) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлек халкының минималь саны турында;

5) проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасы, аларның яшәу яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пунктының исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны).

Әгәр проектын инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзаланган. Әгәр проектын инициаторы булып әлеге Тәртипнең 4 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән башка затлар торса, гаризага проект инициаторының вәкаләтле заты һәм инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган 10нан да ким булмаган авыл жирлегендә яшәүче 10 кеше имза сала. Бу очракта гаризада шулай ук гаризага (фамилияләренә, исемнәренә, атасының исемнәренә, аларның яшәу яки тору урыны турында белешмәләр) кул куйган затлар турында белешмәләр күрсәтелә.

Жирлек Советы гариза кергән көннән 30 көннән дә соңга калмыйча аны карый һәм сораштыру билгеләү яки сораштыру бирүдән баш тарту турында Карар кабул итә.

Сораштыру үткөрү турындагы инициативаны әлеге статьяда билгеләнгән тәртипне бозу, әгәр хокук бозулар инициативаны тәкъдим итүдә катнашкан жирлек халкының ихтыяр белдерүе нәтижәләрен дәрәс итеп билгеләргә мөмкинлек бирмәсә, сораштыру бирүдән баш тарту өчен нигез булып тора.

Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданны сораштыру жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Аларда инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителгән жирлек халкы яисә аның өлешенә 16 яшькә җиткән халкы сораштыруда катнашырга хокуклы.

Авыл җирлеге Башкарма комитеты сораштыру нәтижәләрен проект инициаторына 3 эш көннән дә соңга калмыйча җиткерә.

Зңче Бүлек Инициативалы проектларны кертү һәм карау

Статья 11. Жирлек Башкарма комитетына инициативалы проектлар кертү

Инициативалы проект керткәндә авыл җирлеге Башкарма комитетына тәкъдим ителә:

1) проектның кәгазьдә һәм электрон формада тасвирламасы, аңа график һәм (яки) таблица материаллары кушылырга мөмкин;

2) әлеге Нигезләмәнең 4 статьясындагы 4, 5 өлешләре нигезендә инициатив төркем төзү беркетмәсе яисә башка документлар, шулай ук проект инициаторының инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда аның исемнән жирлек Башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турындагы карары;

3) җыен беркетмәсе, гражданны җыелышлары, гражданныдан сораштыру нәтижәләре һәм (яки) жирлек халкының инициатив проектны яки аның өлешендә хуплавын раслаучы имзалы битләр.

Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар жирлекнең Башкарма комитетына инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда проектның инициаторы булып торган турыдан-туры зат тарафыннан тапшырыла яисә, аны җибәргәндә игълан ителгән кыйммәте, кертемнәр исемлеге белән почта аша җибәрелә.

Проектны кертү датасы булып, жирлекнең Башкарма комитеты әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документларны алу көне, жирлекнең Башкарма комитеты тора.

Әгәр документлар жирлек Башкарма комитетына турыдан-туры зат, проектның инициаторы белән инициативалы проектны караганда һәм тормышка ашырганда үзара хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле зат тарафыннан тапшырыла икән, күрсәтелгән затка, жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан аларның исемлеген һәм алыну датасын күрсәтеп, документлар алу өчен, расписка бирелә. Расписка авыл җирлеге Башкарма комитетына документлар алган көнне тапшырылырга тиеш.

Статья 12. Инициативалы проектларны карау буенча Комиссия

Инициативалы проектларны карау буенча Комиссия (алга таба – комиссия) инициативалы проектларның социаль-иқтисадый әһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алу максатында төзелә.

Комиссия 5 кешене төшкел итә.

Комиссиянең персонал составы авыл җирлеге Башкарма комитеты карары белән билгеләнә. Комиссия әғзаларының гомуми саныннан яртысы жирлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия тарафыннан кабул ителә.

торган карарларга йогынты ясарга мөмкин булган мәнфәгатьләр каршылыклары барлыкка килү мөмкинлеген төшереп калдыру өчен формалаштырыла.

Комиссия рәисе, Комиссия рәисе урынбасары, Комиссия секретаре һәм аның эшендә катнашучы Комиссия әгъзаларынан тора.

Комиссия рәисе:

- 1) Комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлегенә белән җитәкчелек итә;
- 2) Комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе проектын формалаштыра;
- 3) Комиссия әгъзаларына йөкләмәләр бирә;
- 4) Комиссия утырышларында рәислек итә.

Конкурс комиссиясе рәисе булмаганда, Конкурс комиссиясе рәисе урынбасары вакытлыча конкурс комиссиясе рәисе вазыйфаларын башкара.

Комиссия секретаре:

5) Комиссия эшчәнлеген мәгълүмати һәм документлар белән тәэмин итүне, шул исәптән комиссия утырышына әзерлекне гамәлгә ашыра;

6) Комиссия әгъзаларына, проект инициаторларына һәм комиссия утырышына чакырылган башка затларга комиссиянең чираттагы утырышын үткөрү датасы, урыны һәм комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе турында хәбәр итә;

7) Комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара.

Комиссия әгъзасы:

8) Комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында катнаша;

9) Комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;

10) Комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;

11) Комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;

12) Комиссия утырышларында тавыш бирә.

Комиссия эшенең төп формасы-утырышлар.

Комиссия утырышы анда аның әгъзаларының яртысынан да ким булмаган өлеше булган очракта хокуклы дип санала.

Проект инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициативалы проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлегенә тәэмин ителә. Проект инициативасын карау планлаштырыла торган комиссия утырышы турында проектны башлап җибәрүчеләргә аны үткөрү көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

Проект турында фикер алышу һәм комиссия тарафыннан карарлар кабул итү проект инициаторы һәм башка чакырылган затлар катнашыннан башка башкарыла.

Комиссия карары утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда комиссия утырышында рәислек итүче тавышы хәлиткеч булып тора.

Комиссия әгъзалары карарлар кабул итү турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышканда тигез хокукларга ия.

Комиссия тарафыннан кабул ителгән карар белән килешмәгән очракта, Комиссия әгъзасы Комиссия утырышы беркетмәсенә кертелергә тиешле язма рәвештә үзенең аерым фикерен бәян итәргә хокуклы.

Комиссия утырышы нәтижеләре буенча беркетмә төзелә, ул Комиссия утырышында рәислек итүче, Комиссия секретаре һәм аның утырышында катнашкан Комиссия әгъзалары тарафыннан Комиссия утырышы уздырылганнан соң өч эш көне эчендә имзаланган.

Комиссия секретаре, Комиссия утырышы беркетмәсенә кул куелган көннән соң килүче эш көннән дә соңга калмыйча, аны җирлек Башкарма комитеты җитәкчесенә җибәрә.

Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник яктан тәэмин итүне җирлекнең Башкарма комитеты башкара.

Статья 13. Жирлек Башкарма комитеты инициативасы проектын карау тәртибе

Инициативалы проект авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан 30 көн эчендә карала.

Авыл жирлеге Башкарма комитетына инициативалы проект кертү турындагы мәгълүмат Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендә инициатива проекты кертелгәннән соң өч эш көне эчендә урнаштырылырга тиеш һәм әлеге Тәртипнең 2 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән белешмәләр, шулай ук проект инициаторлары турында мәгълүмат булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданныр, аларны тәкъдим итү вакыты күрсәтелеп, авыл жирлеге Башкарма комитетына үз искәrmәләрән һәм тәкъдимнәрән бирү мөмкинлеге турында хәбәр ителәр.

Инициативалы проект буенча искәrmәләр һәм тәкъдимнәр бирү вакыты жиде эш көне тәшкил итә. Үз искәrmәләрән һәм тәкъдимнәрән 16 яшькә житкән жирлек халкы жибәрергә хокуклы. Искәrmәләр һәм тәкъдимнәр авыл жирлеге Башкарма комитетына турыдан-туры мөрәжәгать итүче тарафыннан тапшырыла яки почта аша жибәрелә.

Инициативалы проект буенча искәrmәләрне һәм тәкъдимнәрне гомумиләштерүне Комиссия башкара.

Инициатив проектны карау нәтижәләре буенча Комиссия авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесенә әлеге статьяның 7 өлешендә күрсәтелгән карарларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. Комиссия карарында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр дә булырга мөмкин.

Әгәр жирлек Башкарма комитетына берничә инициатив проект кертелгән булса, шул исәптән өстенлекле проблемаларны тасвирлау белән, Комиссия авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесенә конкурс нигезендә сайлап алуны оештырырга тәкъдим итә.

Конкурс сайлап алу әлеге Тәртипнең 16 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурс сайлап алуын үткәру турында белдерү проект инициаторларына тиешле карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

Комиссия тәкъдимен исәпкә алып яки конкурс нәтижәләре буенча жирлек Башкарма комитеты житәкчесе түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) авыл жирлеге бюджеты турындагы карарда каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә жирлек бюджеты проектын тәзү һәм карау тәртибе (жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү) нигезендә әлеге инициативалы проектны хупларга һәм аны эшне дөвам итәргә;

2) инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту һәм инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту сәбәпләрән күрсәтеп, проект инициаторларына кире кайтарырга.

Авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесе инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту турында түбәндәге очракларның берсендә карар кабул итә:

3) инициативалы проектны кертү һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

4) инициативалы проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары, жирлек уставы таләпләрәнә туры килмәве;

5) жирле үзидарә органнарында кирәкле вәкаләтләр һәм хокуклар булмау сәбәпле, инициативалы проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;

6) жирлек бюджетының инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәк булган акчалар күләмендә акчалары булмау (аларны формалаштыру чыганагы инициативалы булмаган түләүләр);

7) инициативалы проектта тасвирланган проблеманы нәтижәлерәк хәл итү мөмкинлеге булу;

8) конкурс сайлап алуын узмаган инициативалы проектны тану.

Проектны карау нәтижеләре буенча карар проект инициаторына кабул ителгән көннән соң өч көннән дә соңга калмыйча җибәрелә.

Жирлекнең Башкарма комитеты, әлеге статьяның 8 өлешендәге 5 пункттыңда каралган очракта, проект инициаторларына инициативалы проектны бергәләп эшләп бетерергә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең яки дәүләт органының җирле үзидарә органына аларның компетенциясе нигезендә тәкъдим итәргә тиеш. Проектны эшләп бетерү өчен комиссия комиссия әгъзалары, җирлек Башкарма комитеты вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасынан эшче төркем төзи, шулай ук проектны эшләп бетерү вакытын билгели. Эшләп бетерелгән инициативалы проект Комиссия тарафыннан әлеге Тәртипнең 14 статьясы һәм әлеге статья нигезендә карала.

Статья 14. Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу

Сайлап алу конкурсын Комиссия башкара.

Конкурс сайлап алу критерияләре булып тора:

1) халыкның инициативалы проектны хәл итүгә юнәлдерелгән проблемаларны билгеләүдә һәм аны тормышка ашыруда катнашуы дәрәжәсе;

2) инициативалы проектны гамәлгә ашырудан социаль нәтижелелек.

Конкурс сайлап алу критерийлары, аларның әһәмияте, аларга тиешле баллар һәм үлчәү коэффициентлары (алга таба – критерийлар) әлеге Тәртипкә кушымтада билгеләнгән.

Конкурс сайлап алу әлеге Тәртипнең 14 статьясы нигезендә үткәрелә торган Комиссия утырышында башкарыла.

Комиссия инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны узган инициативалы проектларны ачыклау критерийлары нигезендә бөяләүне гамәлгә ашыра.

Конкурс нәтижеләре буенча, критерийлар буенча йомгаклау бөясен исәпкә алып, комиссия инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган яисә узмаган дип игълан итү турында Карар кабул итә.

Конкурс сайлап алуын узган инициатив проектлар барлык критерийлар буенча суммар балл алган дип игълан ителә.

Статья 15. Авыл җирлеге Башкарма комитеты карары

Инициативалы проектны тормышка ашыру турында авыл җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесе карар чыгара.

Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турындагы карар үз эченә алырга тиеш:

1) инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә барлыкка килергә тиеш булган объектның исеме (адресы яки урыны күрсәтелгән) яисә гамәлгә ашыруга инициатив проект җибәрелгән чараның атамасы;

2) җирлек бюджеты акчаларын тоту юнәлеше;

3) инициативалы проектны тормышка ашыруга бүлеп бирелә торган авыл җирлеге бюджеты акчаларын баш бүлүченең исеме;

4) заказ бирүче, төзүче исеме;

5) объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) тормышка ашыру вакыты;

6) объектның күз алдында тотылган (чик) бөясе яисә инициатив түләүләр күләмен бүлеп биреп, чараны (чараларны) үткәргүгә чараларның иң чик күләме;

7) объектның фаразланган (чик) бөясен яки инициатив түләүләр күләмен бүлеп биреп, чараны (чараларны) үткәргүгә чараларның иң чик күләмен гамәлгә ашыру еллары буенча бүлү.

Статья 19. «Интернет» мәғлүмат-коммуникация челтәрендә инициативалы проект турында мәғлүматны бастырып чыгару (халыкка жіткерү) һәм урнаштыру тәртібе

1. Авыл жірлеге Башкарма комитетының инициатив проектын карау, инициатив проектны тормышка ашыруның барышы, шул исәптән акчадан файдалану, милек һәм (яки) аны тормышка ашыруда кызыксынган затларның катнашуы турында мәғлүмат Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында "Интернет" мәғлүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырылырга тиеш.

2. Авыл жірлеге Башкарма комитетының инициативалы проектны тормышка ашыру нәтижәләре турындагы хисабы Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында "Интернет" мәғлүмати-телекоммуникация челтәрендә инициативалы проектны тормышка ашыру тәмамланганнан соң 30 календарь көн эчендә урнаштырылырга тиеш.

